

Landmacht- schietproeven Breezanddijk

A large, dark-colored artillery piece, possibly a howitzer or mortar, is positioned on a sandy beach. The barrel is angled upwards and to the left. A large plume of white smoke or dust is rising from the base of the gun, partially obscuring the background. The ground is dark and sandy, with some wooden beams or tracks visible. The sky is a pale, hazy blue.

*Hoe, wat, waar, waarom
en wanneer*

Blik op het schietemplacement.

Bij de proefnemingen gebruikt men bijna altijd 'surrogaat' munitie.

Mobiele radarinstallatie bij het monument De Vlieter.

Af en toe houdt de Koninklijke landmacht (KI) schietproeven bij Breezanddijk op de Afsluitdijk. Dat is bij de recreatie- en beroepsvaart meestal wel bekend. Ook u hebt waarschijnlijk ooit eens iets op een waterkaart, in een blad of op een publicatiebord gezien, of gehoord op Scheveningen Radio of ergens bij de koffie. Misschien hebt u zelfs daadwerkelijk iets van het schieten gezien. Toch is er nog veel onduidelijkheid over het hoe, wat, waar, waarom en wanneer. Met deze folder wil de KI eventuele onzekerheid weg nemen en antwoord geven op vragen als: **Loop ik gevaar?** en **Wat moet ik wel of niet doen?**

Controle zwaardere wapens

De Koninklijke landmacht heeft een groot aantal kanonnen, houwitser en mortieren in haar bewapening. Daar hoort uiteraard munitie bij. Het is noodzakelijk dat deze wapens en munitie, net als uw boot of auto, regelmatig worden gecontroleerd en getest op deugdelijkheid en veiligheid. Bijvoorbeeld na een reparatie of na lang opgeslagen te zijn geweest. Maar ook als het materiaal nog nieuw is en niet gebruikt.

Gespecialiseerde eenheid

De landmacht laat de beproevingen uitvoeren door een gespecialiseerde eenheid: de afdeling Beproevingen van de Directie Materieel KI. Die doet dat werk al sinds 1866. Het streven naar veiligheid staat bij de beproevingen steeds voorop.

Breezanddijk

De afdeling Beproevingen voert de tests en controles uit vanaf een

klein schietemplacement bij Breezanddijk, halverwege de Afsluitdijk. Het schietgebied ligt aan de IJsselmeerzijde. Er wordt dus in het IJsselmeer geschoten. Dat gebeurt niet zomaar. De landmacht heeft daarvoor van de Rijksoverheid een bepaald 'vak' toegewezen gekregen (zie hydrografische kaart 1810). Daarbuiten mogen geen projectielen neerkomen.

'Surrogaat' munitie

In verband met de veiligheid en het beperken van het lawaai wordt bij de proefnemingen bijna altijd (95%) 'surrogaat' munitie gebruikt. Anders gezegd: de springstoflading is uit de projectielen gehaald en vervangen door een ongevaarlijk materiaal van hetzelfde gewicht. Overigens: met fosfor- of rookgranaten wordt niet geschoten.

'Mini-springlading'

In de ongevaarlijke vulling van de surrogaat-granaten is overigens wel een 'mini-springlading' ingebouwd. Die is bedoeld om de inslag in zee te kunnen zien. Het ladinkje geeft een behoorlijke knal en veroorzaakt tijdens de val in zee een waterzuil. Zo'n knal kan tot ver buiten de onveilige zone hoorbaar zijn. De inslag kan overigens ook – zeker op

het water – dichterbij lijken dan hij in werkelijkheid is. De lading vervormt het projectiel. Vissers die zo'n 'ding' in de netten krijgen kunnen het zo als ongevaarlijk herkennen.

80 dagen

Er wordt op Breezanddijk gedurende circa 80 dagen per jaar geschoten. De overige 78% van de jaarperiode, waaronder alle zaterdagen, zon- en feestdagen, en de periode van half juli tot half augustus, wordt er in het geheel niet geschoten.

De gebruikelijke beproevingsdagen zijn dinsdag, woensdag en donderdag. Een enkele keer wordt er ook op maandag en/of vrijdag geschoten. De tests vinden plaats tussen 10.00 en 19.00 uur. In de zomer wordt incidenteel wel eens tot 21.00 uur doorgeschoten.

Schietvak ten dele toch bevaarbaar

Gedurende circa 285 dagen per jaar kan er in het schietgebied dus zonder enige beperking worden gevaren. Tijdens de 80 schietdagen wordt het schietgebied overigens maar ten dele gebruikt. Het overige deel, dat afhankelijk van omstandigheden kan wisselen, blijft ongebruikt. Dit deel is eventueel te doorkruisen.

Optimale veiligheid

Welk deel van het schietgebied door de recreatie- en beroepsvaart gebruikt kan worden, hangt af van de soort schietproef en is van tevoren niet te bepalen. Een rol spelen de schootsafstand en de schietrichting. Rond het verwachte inslagpunt is een cirkel met een straal van anderhalf tot twee kilometer onveilig. Dat lijkt groot, maar is

Observatie vanuit de radarpost.

noodzakelijk voor een optimale veiligheid. Uit oogpunt van veiligheid mag er in het 'onveilige' deel (van het schietgebied) vanaf dat moment absoluut geen scheepvaart zijn. Dit met het oog op eventuele risico's.

Veiligheidsmaatregelen

Om de risico's te ondervangen heeft de landmacht een aantal veiligheidsmaatregelen genomen. Zo wordt het onveilige deel van het schietvak voorafgaand en tijdens het schieten scherp in de gaten gehouden. Dat gaat als volgt in zijn werk:

- door radarwaarnemingen vanaf de parkeerplaats bij het monument De Vlieter of bij de werkhaven 'Oude Zeug'. Dit gebeurt met behulp van een zeer sterke, mobiele radarinstallatie. Ter illustratie: met deze apparatuur kan zelfs een visjoon op het IJsselmeer nog worden waargenomen;
- door observatie met verrekijkers vanaf dezelfde lokaties.

De radarpost en/of de waarnemers alarmeren onmiddellijk het commandocentrum als een schip toch de onveilige zone binnenvaart. Het schieten wordt dan meteen (tijdelijk) gestaakt.

Informatie

Graag zou de landmacht u als gebruiker van het IJsselmeer een definitief jaarplan van de schietdagen geven. Om praktische redenen is dat evenwel niet mogelijk. Daarom wordt aan het publiek steeds zo snel mogelijk *vooraf* informatie verstrekt over wanneer binnenkort schietdagen zijn gepland. Dat gebeurt:

- In Berichten aan Zeevarenden;

Globale schets van het schietgebied.

- In het blad Schuttevaer;
- Op publicatieborden bij de sluisen van Den Oever en Kornwerderzand;
- Meer recente informatie over het wel of niet doorgaan krijgt u via Scheveningen Radio, na de 'verkeerslijsten' te 19.05 uur daags voor de schietdag.

Tijdens de schietdagen:

- Op de publicatieborden bij de sluisen;
- Middels een in top gehesen Nederlandse vlag op het schietemplacement;
- Via Scheveningen Radio na de verkeerslijsten van 07.05, 09.05, 11.05, 13.05 en 15.05 uur.

Bovendien op verzoek, via de marifoon op kanaal 71, onder de roepnaam 'Schietterrein Breezanddijk'.

Aandacht

De Koninklijke landmacht geeft, zoals gezegd, alle aandacht aan het bewaken van de veiligheid. Voor de militairen zelf, maar ook voor u als gebruiker van dit deel van het IJsselmeer. Graag doen wij daarom een beroep op u, recreatie- of beroepsvaarder, om ook extra attent te zijn als u van plan bent om door of langs het schietgebied te varen. Niet alleen voor 'het leger', maar vooral ook voor uw eigen veiligheid.

Uitgave: afdeling Legervoortlichting Ministerie van Defensie **Redactie:** Henry Rijstenbil
Productie: Jack Oosthoek **Foto's:** AVD Marine (Peter van Bastelaar)
Druk: Brouwer Offset BV **Vormgeving:** Theo Olsthoorn (Studio Brouwer)